

TÜSİAD

Berlin

Almanya'da Bu Ay

2011 / 24 A L M A N Y A ' D A B U A Y A G U S T O S 2 0 1 1

BU SAYIDA:

**POLİTİK GELİŞMELER
EKONOMİK GELİŞMELER
SOSYAL GELİŞMELER
FİRMA HABERLERİ
AYIN MAKALESİ**

TÜSİAD BUSINESSEUROPE ÜYESİDİR - AVRUPA ÖZEL SEKTÖR KONFEDERASYONU

MERKEZ : 46 Meşrutiyet Caddesi Tepebaşı 34420 İstanbul Türkiye Tel : 90 212 249 11 02 Faks : 90 212 249 09 13
ANKARA : 39/4 İran Caddesi Gaziosmanpaşa 06700 Ankara Türkiye Tel: 90 312 468 10 11 Faks: 90 312 428 86 76
AVRUPA BİRLİĞİ : 13 Avenue des Gaulois 1040 Brüksel Belçika Tel : 32 2 736 40 47 Faks : 32 2 736 39 93
ALMANYA : 28 Märkisches Ufer 10179 Berlin Almanya Tel : 49 30 28 87 86 300 Faks : 49 30 28 87 86 399
FRANSA : 33 Rue de Galilée 75116 Paris Fransa Tel : 33 1 44 43 55 35 Faks : 33 1 44 43 55 46
A B D : 1250, 24th Street N.W. Suite#300 Washington DC 20037 USA Tel : 1 202 776 7770 Faks : 1 202 776 7771
ÇİN: Lufthansa Center, EUCCC/C-319, 50 Liangmaqiao Rd, Chaoyang-Beijing 100125 T: 861064622066 F: 861064623206

Politik Gelişmeler

Seçmen Merkel'i uyardı

Almanya Başbakanı Angela Merkel'in liderliğini yaptığı Hristiyan Demokrat Parti'nin oyları eriyor. Hamburg'la başlayan yenilgi serisi, dün Mecklenburg-Vorpommern'le devam etti. İktidar ortağı FDP sandıkta kayboldu.

Almanya'nın kuzeydoğusundaki 1 milyon 400 bin nüfuslu Mecklenburg-Vorpommern'de yapılan eyalet seçimleri, Angela Merkel liderliğindeki muhafazakâr-liberal koalisyon hükümeti üzerinde baskıyı daha da artırdı.

Kesinleşmemiş sonuçlara göre, seçimin galibi, federal düzeyde ana muhalefette olan Sosyal Demokrat Parti (SPD) oldu. SPD, desteğini 5,5 puan artırarak, yüzde 35,7 oy oranıyla sandıktan birinci parti olarak çıktı. Angela Merkel liderliğindeki Hristiyan Demokrat Birlik Partisi'nin (CDU) oy oranı, bir önceki seçimlere göre 5,7 puan geriledi. CDU, yüzde 23,1'lik oy oranıyla ikinci parti oldu.

Sandıkta en büyük darbeyi federal düzeyde Hristiyan Demokratlarla birlikte iktidarı paylaşan Hür Demokrat Parti (FDP) aldı. FDP'nin oy oranı yüzde 2,7'ye geriledi. Oy oranındaki erezyon FDP'yi parlamento dışında bıraktı. FDP, Mecklenburg-Vorpommern'de 2006 yılında yüzde 9,6 oy almıştı.

Oy oranlarını yüzde 8,4'e çıkaran Yeşiller, ilk kez Mecklenburg-Vorpommern eyalet parlamentosuna girdi. Nükleer karşıtı politikaları ile dikkat çeken Yeşiller, Japonya'daki nükleer felaketin ardından Almanya genelinde büyük çıkış yakalamıştı. Eyalet seçimlerinde Sol Parti de yüzde 16,8 oranında oy aldı. Sol Parti, bir önceki seçimlere kıyasla yüzde 1,6'lık artışla üçüncü parti oldu.

Aşırı sağcı Nasyonal Demokrat Parti (NPD), toplam 40 bin 75 oy alarak parlamentoya girmeyi başaran bir başka parti oldu. NPD'nin eyalette aldığı oy oranı 2006 seçimlerine kıyasla yüzde 1,3 gerileyerek yüzde 7,3'e düştü.

2006 yılından bu yana Sosyal Demokrat Parti (SPD) ve Hristiyan Demokrat Birlik Partisi'nin (CDU) "büyük koalisyonu" tarafından yönetilen Mecklenburg-Vorpommern'de, SPD-CDU ortaklığının devam edebileceği siyasi gözlemciler tarafından dile getiriliyor. Ancak SPD ile Sol Parti

ya da Yeşiller'in de katılabileceği üçlü bir koalisyon hükümeti üzerinde durulan senaryolar arasında.

Eyalet seçimlerinin önemi

2011, Almanya'da 'süper seçim yılı' olarak kabul ediliyor. 20 Şubat'ta Hamburg'la başlayan seçimler, 20 Mart'ta Saksonya Anhalt, 27 Mart'ta ise Baden Württemberg ve Rheinland Pfalz'la devam etmişti. Hessen eyaletindeki yerel seçimleri 22 Mayıs'ta Bremen eyalet parlamentosu seçimleri takip etmişti. Süper seçim yılının son iki durağını yine bu ay içinde yapılacak Aşağı Saksonya ve Berlin seçimleri meydana getiriyor. Eyalet seçimleri, Federal Parlamento'nun iki alt kanadından biri olan Eyalet Temsilciler Meclisi'ndeki (Federal Konsey) sandalye dağılımı açısından büyük önem taşıyor.

Hamburg seçimlerinden önce 69 üyeli Eyalet Temsilciler Meclisi'nde 34 sandalyeye sahip olan Hristiyan Demokrat Birlik, Hamburg'un payına düşen üç sandalyeyi Sosyal Demokratlara kaptırmıştı.

Baden-Württemberg ve Rheinland-Pflaz eyaletlerindeki seçimlerin ardından dengeler muhalefet partilerinin lehine değişmiş, Hristiyan Birlik Partileri'nin üye sayısı 31'den 25'e gerilemişti. Seçimler öncesi 24 sandalyeye sahip olan Sosyal Demokratlar ise üye sayısını 30'a yükselterek, Temsilciler Meclisi'ndeki en güçlü parti konumuna gelmişti.

Merkel zor bir dönemden geçiyor

Krizdeki AB ülkelerinin kurtarılması için Almanya'nın milyarlarca euroluk taahhütte bulunması nedeniyle kamuoyunda büyük tepki alan Merkel liderliğindeki muhafazakar-liberal koalisyon, ayrıca kamuoyunda artan nükleer enerji karşıtlığı ve dış politika konularında yükselen eleştiriler nedeniyle de zor günler geçiriyor.

Başbakan Merkel, kendi partisi içinde son günlerde açıktan dile getirilmeye başlanan eleştirilerle karşı karşıya. Hristiyan Demokratların önemli bazı isimleri, Almanya'nın Euro'yu kurtarmak için oluşturulan fona 211 milyar euroluk katkı sağlayacak olmasına karşı çıkıyor ve 29 Eylül'de Federal Meclis'te yapılacak oylamada hayır oyu vereceklerini kaydediyor. [İnternet bağlantısı için](#)

Merkel'in partisinde erozyon

Almanya'da iktidardaki Hristiyan Demokrat Parti (CDU), bir üst düzey ismin daha istifasıyla sarsıldı. Merkel'e yakın isimler arasında anılan Hamburg Eyaleti Başbakanı Ole von Beust görevinden ayrıldı.

Hamburg Eyaleti Başbakanı Ole von Beust dün Hamburg'da düzenlediği basın toplantısında, Hamburg Eyalet Meclisi Başkanına, 25 Ağustos'ta görevden ayrılacağını bildirdiğini söyledi.

Uzun yıllardan beri üst düzeyde politika yaptığını vurgulayan Beust, artık politikadan ayrılma zamanının geldiğini ifade etti. Beust, Hamburg'da önemli işler yaptıklarını kaydederek, kendisini destekleyen herkese ve Almanya Başbakanı Angela Merkel'e teşekkür etti. Beust, 2001 yılından beri Hamburg eyaletinde başbakanlık görevini yürütüyordu.

CDU'nun kaybı

Hristiyan Demokrat Parti (CDU) Genel Sekreteri Hermann Gröhe, Ole von Beust'un istifasını üzüntüyle karşıladığını söyledi. Hamburg'da 40 yıllık aradan sonra yeniden belirleyici siyasi güç olmalarını Ole von Beust'a borçlu olduklarına işaret eden Gröhe, "İstifa, hem Hamburg hem de partimiz açısından büyük bir kayıptır" dedi.

Ole von Beust, Yeşiller Partisi ile hükümet kuran ilk CDU'lu eyalet lideri olmuştu. Yeşiller ile federal hükümet seviyesinde bir ittifak kurulmasına Başbakan Angela Merkel de olumsuz bakmıyor. Kamuoyu yoklamaları, Yeşiller'in Hür Demokrat Parti'den (FDP) 4 kat daha fazla oy potansiyeline sahip olduğunu ortaya koyuyor.

"Ortak yanlar tüketildi"

FDP Genel Sekreteri Christian Lindner, Ole von Beust'un istifasını "Hristiyan Birlik-Yeşiller koalisyonunun iflası" olarak değerlendirdi. "Hamburger Abendblatt" gazetesine konuşan Lindner, "Ole von Beust Hristiyan Birlik-Yeşiller koalisyonu açısından bir perspektif göremediği için görevinden ayrıldı. Ortak yanlar tüketildi. Ama FDP olarak bu istifaya sevinmiyoruz. Böyle bir tutum bizi alçaltır" diye konuştu.

Yeşiller Partisi ise Beust'un istifasına temkinli yaklaştı. Eşbaşkanlar Claudia Roth ve Cem

Özdemir'in ortak açıklamasında, "Hamburg'daki koalisyon hükümetinin iyi çalıştığı" vurgulandı. Bunun, koalisyonun Beust'un istifası sonrasında da kendiliğinden devam edeceği anlamına gelmediğine dikkat çekilen açıklamada, "CDU, bundan sonra da modern kent politikalarına destek vereceğini ortaya koymalı" dendi.

"CDU dökülüyor"

Sosyal Demokrat Parti Genel Sekreteri Andrea Nahles, Yeşiller'in CDU ile koalisyona girerek geleceğini belirsizliğe attıklarını söyledi. "CDU ile siyasi ittifak artık çekici olmaktan çıkmıştır" diyen Nahles, CDU mensubu 6 başbakanın ard arda istifasının CDU içinde yaşanan büyük hayal kırıklığını ortaya koyduğunu söyledi. Nahles, "CDU dökülüyor. Merkel'in de elinden hiçbir şey gelmiyor" dedi. Sol Parti eş başkanı Gesine Löttsch de, "Hamburg'da asıl Angela Merkel kaybetmiştir" diyerek Başbakana yükledi.

1 yıl içinde 6 başbakan istifa etti

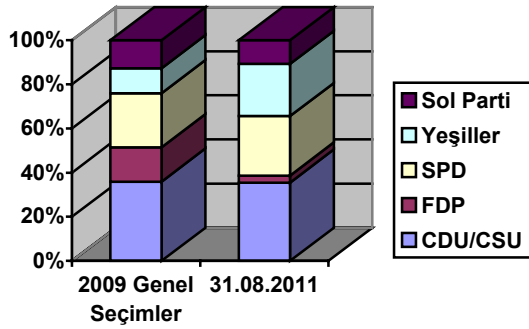
CDU iç politika sözcüsü Wolfgang Bosbach Ole von Beust'un istifasını bir uyarı olarak algıladığını söyledi. Bosbach, "Farklı nedenlerle de olsa bir yıl içinde 6 başbakanın görevden ayrılması ister istemez parti içinde bir erozyon yaşandığı izlenimine neden oluyor" dedi. Federal hükümette Yeşiller ile koalisyon hükümeti kurulması karşısında uyarıda bulunan Bosbach, iki parti arasında yeterince ortak yan bulunmadığı görüşünü savundu. "Umarım son gelişmeler bu konuya da biraz daha gerçekçi bakabilmemizi sağlar" görüşünü dile getiren Bosbach, "Yeşiller ile koalisyonda yalnızca eğitim alanında değil, enerji, göç ve iç güvenlik alanında da ödün vermemiz gerekir" uyarısında bulundu.

CDU'da Ole von Beust'tan önce Dieter Althaus, Günther Oettinger, Roland Koch, Christian Wulff ve Jürgen Rüttgers eyalet başbakanlığı görevlerinden ayrılmışlardı. [İnternet bağlantısı için](#)

Forsa Araştırma Grubu'nun politik partilerin oy oranlarına ilişkin Ağustos ayı anket sonuçları; Sosyal Demokratlar ikinci büyük parti konumuna yerleşirken FDP ufak bir toparlanma yaşıyor

Almanya'nın önde gelen araştırma ve istatistik kuruluşlarından Forsa'nın her hafta gerçekleştirdiği

federal seçim anketleri, 31 Ağustos 2011 tarihi itibarıyla şu sonuçları içeriyor: 31 Ağustos 2011 tarihli Forsa anketine göre, koalisyon ortaklarından Hür Demokrat Parti (FDP) %5 oy oranı geçen haftalara göre ufak bir toparlanma yaşarken, ile Alman kamuoyunda oldukça düşük bir destek bulmaya devam ediyor.

Öte yandan 16 Mart itibarıyla oylarını yüzde 36'a kadar çıkaran Birlik partileri CDU/CSU, oy oranını yüzde 33'e düşürdü.

Forsa anketinin 31 Ağustos tarihli sonuçlarına göre, bu tarihte yapılacak bir genel seçimde Sosyal Demokrat Parti SPD yüzde 25 (2009 yılı federal seçim sonucu: yüzde 23); Yeşiller Partisi yüzde 21 (2009 yılı federal seçim sonucu: yüzde 10,7) ve Sol Parti yüzde 9 (2009 yılı federal seçim sonucu: yüzde 11,9) oranında oy alacaklardı.

[İnternet bağlantısı için](#)

Ekonomik Gelişmeler

Berlin'den Euro'yu kurtarma adımı

Alman hükümeti, ekonomik sıkıntı çeken Euro ülkelerine mali yardım aktarılması için oluşturulan fonun genişletilmesini onayladı. Ancak Berlin'deki tartışmalar sürüyor. Yanıtlanması gereken sorular var.

Alman hükümeti, Euro kurtarma fonunun kapsamının genişletilmesine onay verdi.

Fon, Euro Bölgesi'nde Yunanistan ve İrlanda gibi bütçesindeki açıklar yüzünden zor duruma düşen ülkelere mali destek verilmesi amacıyla oluşturulmuştu. Euro Bölgesi devlet ve hükümet

başkanları daha sonra 440 milyar euroluk fonun kapsamının 780 milyar euroya çıkarılmasına karar vermişti.

Avrupalı liderlerin aldığı bu kararı Angela Merkel başbakanlığındaki Alman hükümeti de uzun tartışmalar sonrası kabul etti.

Bu durumda kapsamı genişletilen fona Almanya'nın katkısı da artacak. 10 Mayıs 2010 tarihinde yürürlüğe giren kurtarma fonuna şimdiye dek 123 milyar euro mali destek veren Almanya, fona bundan sonra 211 milyar euro aktaracak.

Kabinenin onayının ardından gözler Federal Meclis'te 29 Eylül'de yapılacak oylamaya çevrildi. Başbakan Angela Merkel'in partisi içinde etkili isimlerin bu kararı eleştirmesi, Alman kamuoyunun kurtarma fonuna soğuk bakması, hükümeti zorluyor. Siyasiler, hem yüksek meblağların söz konusu olması hem de bu paranın vergi mükelleflerinin cebinden çıkması nedeniyle parlamentonun sürece mutlaka katılması gerektiğine dikkat çekiyor.

Karar mekanizması belirsiz

Ancak Berlin'de fona gidecek mali yardımlarla ilgili karar alma mekanizmasının nasıl işleyeceği hâlâ belirsiz. Sıkıntıya düşecek bir Euro ülkesine milyarlık yardım gerektiğinde, parlamentonun karar alma sürecine nasıl dahil edileceği şimdilik bilinmiyor.

Muhalefet daha fazla bilgi istiyor

Muhalefetteki Sosyal Demokrat Parti ve Yeşiller, temelde AB kurtarma fonunun genişletilmesine karşı çıkıyor.

Ancak hükümetin daha fazla bilgi vermesini isteyen muhalefet partileri, ayrıca ayrıntılarının da kamuoyu ile paylaşılması çağrısında bulunuyor. [İnternet bağlantısı için](#)

SOSYAL GELİŞMELER

Türk kökenli bakana tepki

Baden Württemberg Eyaleti Uyum Bakanı Bilkay Öney'in Türklere yönelik açıklamaları büyük tepki çekti. Öney'in, "ülkede ne kadar çok Türk olursa,

huzursuzluk o kadar artar" dediği belirtildi.

Welt am Sonntag gazetesinde yayınlanan haberde, Sosyal Demokrat Partili Bakan Öney'in Türk vatandaşlarına yönelik vize uygulamasına karşı çıkmadığı öne sürüldü. Haberde, Öney'in Türkiye'nin Berlin Büyükelçisi'ne de "ülkede ne kadar çok Türk olursa, huzursuzluk o kadar artar" dediği belirtildi. Bunun yanı sıra geçtiğimiz Mayıs ayında göreve başlayan Öney'in eyalet hükümetinin protokolünde yer almasına rağmen, Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkelerin vatandaşlarına yerel seçim hakkı verilmesine karşı çıkması, Türklerin Almanlara kıyasla beş kat fazla televizyon izlediğini söylemesi, hatta Uyum Bakanlığı'na gerek görmediğine işaret etmesi de tepki topladı.

Hristiyan Demokratlardan eleştiri

Baden Württemberg Eyaleti'nde muhalefette yer alan Hristiyan Demokrat Birlik partisi partisi Eyalet Meclis Grubu Uyum Politikaları Sözcüsü Bernhard Lasotta, Öney'in bu sözlerle uyuma zarar verdiğini savundu.

Öney'in "hedefinin provakasyon" olduğu görüşünü savunan Lasotto "ama bir yandan da bu sözler, Baden Württemberg Eyaleti Uyum Bakanlığı'nın somut bir çizgisinin olmadığını gösteriyor" dedi. Lasotto, Öney'in eyalette uyum bakanlığına gerek olmadığı şeklindeki sözlerini de eleştirdi. Öney'in bir bakan olarak örnek olmaya uygun olmadığını söyleyen Lasotto, "Öney'in röportajda kullandığı sözcükler bir çok kişiyi incitti ve kullandığı sokak dili de bakanlığa uygun olmadığını gösteriyor" şeklinde konuştu.

Kılıç: Hayal kırıklığına uğradım

Hristiyan Demokrat Birlik partisi, Mayıs ayında Baden Württemberg Eyaleti Uyum Bakanlığı görevine başlayan Öney'i daha önce de eleştirmişti. Hristiyan Demokratlar, Öney'in Almanya'da doğan göçmen kökenli gençlere çifte vatandaşlık verilmesi önerisine de karşı çıkmıştı. Yeşiller Partisi Federal Meclis Grubu Uyum Politikaları Sözcüsü Memet Kılıç, Öney'in bu gibi olumlu önerilerine destek vermesine rağmen, Sosyal Demokrat Bakanın son açıklamaları karşısında hayal kırıklığına uğradığını söyledi.

Kılıç, "Bakan Öney'in son açıklamaları bende şok etkisi yarattı. Çok şaşırdım. Hayal kırıklığına

uğradım. Bir bakanın söyleyemeyeceği, özel görüşmelerinde de söylenmemesi gereken şeyler söylenmiş gözüküyor" dedi.

Türk kuruluşlarından tepki

Sosyal Demokrat Parti, Almanya'da yaşayan Türklerin tercih ettiği partilerin başında geliyor. Bu partiye üye, Türk kökenli bir bakanın göçmenlere yerel seçim hakkına karşı çıkması, genelleme yaparak Türklerin Almanlara göre beş kat fazla televizyon izlediğini söylemesi, partisinin yönetici kadrolarındaki göçmen sayısının artırılması için kota getirilmesi planlarını "işe yaramayacak hoş bir çaba" olarak değerlendirmesi, Almanya'daki Türk sivil toplum örgütlerinin de tepkisini topladı.

Berlin Türk Cemaati adlı dernek yayınladığı basın bildirisinde Öney'in sözlerini "ayırıcı, incitici ve saldırgan" olarak nitelendirdi. Berlin merkezli Almanya Türk Toplumu adlı derneğin Genel Başkan Yardımcısı Hilmi Kaya Turan da, Öney'in sözleri karşısında şok geçirdiklerini söyledi. Turan, Öney'in sözlerinin Almanya'da yaşayan Türklere yönelik önyargıları güçlendirebileceğini dile getirdi: "Son yıllarda sürekli olarak Alman toplumunda göçmenlerin ve bilhassa Müslümanların ve Türkiye kökenlilerin toplumdaki uyumsuzlukları söz konusu edilmekte. Popülist siyasetçiler sürekli sanki mevcut toplumsal sorunların kaynağı Türklermiş gibi göstermekte. Toplumda giderek muazzam bir şekilde bu görüşler destek de almaya başladı. Böyle bir zamanda, bilhassa uyumdan sorumlu, Türkiye kökenli olan bir bakanın bu görüşlere çanak tutması, tabii ki (göçmenler açısından) büyük zarara yol açıyor."

Öney'e sahip çıktı

Suçlamaları kabul etmeyen Baden Württemberg Eyaleti Uyum Bakanı Bilkay Öney ise sözlerinin kendisine sorulmadan yayımlandığını savundu. Baden Württemberg Eyaleti Sosyal Demokrat Parti Teşkilat Başkanı Nils Schmid, Die Tageszeitung'a yaptığı açıklamada, Öney'i savunarak, uyum konusunu direkt ve dürüst bir şekilde tartıştığı için Öney'i bu bakanlığa getirdiklerini belirtti. Ancak Sosyal Demokrat Partili bir çok siyasetçi, Deutsche Welle Türkçe Servisi'ne Öney'in görüşleriyle ilgili açıklama yapmaktan kaçındı. [İnternet bağlantısı için](#)

Firma Haberleri

Türkiye, Mercedes'in en hızlı büyüyen ülkesi

Türkiye, lüks Alman markası Mercedes'in otomobil satışlarında son üç yıldır Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi seçildi. Bu yıl 15.000'i binek olmak üzere 35.000'e yakın araç satmayı hedefleyen şirketin bir iki yıl sonrası için de iddialı planları bulunuyor. Mercedes Benz Türk Satış ve Pazarlama Direktörü Süer Sülün, avro değerinde görülen yükselişe rağmen 15.000 adetlik otomobil satış hedefine ulaşarak 2008 yılından beri devam eden hızlı çıkışı sürdüreceklerini söyledi. Kamyon ve otobüste de tarihteki en iyi rakamları yakaladıklarını dile getiren Sülün, yıl sonunda toplam 35.000'lik bir satışa ulaşacaklarını belirtti. Sülün, Daimler'in geliştirdiği yeni küçük dizel motor ve küçük hafif ticari araçla birlikte birkaç yıl içinde Türkiye'de 60.000'in üzerinde satış rakamlarına imza atılabileceğini ifade etti.

Mercedes'in Avrupa'da son üç yıldır en hızlı büyüyen ülkesinin Türkiye olduğunu anlatan Sülün, "Yılın ilk yarısında % 35 büyüme hızıyla Rusya dışındaki Avrupa ülkeleri içinde ilk sıradayız. Bize en yakın büyüme hızı % 22 ile Hollanda'da gerçekleşti. Dünyada büyüme hızında ilk beşteyiz. Satış adetlerinde Avrupa'da 12'nci sıradaydık, 6'ncılığa çıktık" dedi. Sülün, kısa bir süre önce Aksaray kamyon fabrikasının 25. yıldönümü kutlamaları için Türkiye'ye gelen ve dünyadaki 150 tepe yöneticisiyle İstanbul'da buluşan Daimler (Mercedes) Başkanı Dr. Dieter Zetsche'nin de Türkiye'nin gösterdiği performanstan övgüyle bahsettiğini belirtti.

Ayın Makalesi

TÜRKİYE'DE BİR DEVRİM Mİ YAŞANIYOR? GENERALLERİN TOPLU İSTİFALARININ ARDINDAN

Deutschlandradio

Deutschlandradio, 05.08.2011

Yaşananlar, üçüncü sınıf bir komedi görünümünde siyasi bir tsunami idi. Genelkurmay Başkanı Işık Koşaner'in istifa tehdidi karşısında konuyu kısa tutan Başbakan Erdoğan'ın cevabı, "Ne yaptıklarını biliyor olmalılar." oldu. Koşaner, bir kez daha askerlerin taleplerini kabul ettirmeye çalışmıştı, oysa Erdoğan onu öylece geri çevirdi. Yüksek rütbeli subayların Türk siyasetindeki yüz yıllık hâkimiyeti, adeta abartılı hareketlerle oynanan bir komediyi andırırçasına birkaç gün önce sona erdi.

Padişahı -1923'te yine kendilerinin yürürlükten kaldırdığı- bir anayasa yapmaya zorladıkları 1908'ten bu yana askerler, Türk siyasetinin üzerindeki hâkim güçtü. Ülkeyi Birinci Dünya Savaşı'na ittiler, bir general ve bir dünya savaşı kahramanı olan, o dönemden sonra Atatürk (Türklerin Atası) olarak çağırdıkları, Mustafa Kemal'in Türkiye Cumhuriyeti'ni dövüşerek kazandılar. Heykel ve resimleri, bir zamanlar Lenin'in Sovyetler Birliği örneğindeki gibi yaygın olan Atatürk, halkını bilek gücüne dayanan çarelerle çağdaşlığa zorladı. Atatürk İslam'ı, ilerlemeyi can sıkıcı biçimde engelleyen bir unsur olarak gördü. Mustafa Kemal, yönünü Batı'ya çevirdi ve Batı'da örnek aldığı çağının büyük kişiliği Benito Mussolini oldu. Tıpkı İtalyalı gibi o da güçlü ve gelenekçi bir devlet istiyordu. Bu devlet yapısında ise asker her zaman, öncü ve siyasetin asıl sahibiydi. Atatürk'ün ölmesinden sonra Genelkurmay kendini onun varisi ve genel valisi kabul etti. İşlerin ters gittiği mi düşünüldü, hemen kestirmeden hükûmet darbesi yapma yöntemine başvuruldu. Devletin kurucusu Atatürk'ün emanet ettiği Cumhuriyet'in ve çağdaş değerlerin idarecisi olarak yapılanlar, her daim haklı çıkarılırdı.

1960'da ise bir Başbakan bu nedenlerle ipe götürüldü. 1980'de tanklar büyük şehir sokaklarına girdi ve yığınlar hâlinde işkenceler yapıldı. 1997-1998'de ise kulislere düşen bir tehdit, hükûmeti devirmeye yetti. 2007'de işler ilk kez ters gitti. İslami-muhafazakâr AKP politikacısı Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı seçilmesine karşı yazılan sert bir bildiri, Genelkurmay Başkanlığının web sayfasında yayımlandı fakat istenen etkiyi yaratmadı.

Şimdi ise Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanlarının toplu istifaları bir etki yaratabildi. Birkaç gündür Türkiye'de her şey, yüz yıl boyunca sürdüğünden farklı. Askeriye, siyaset üzerindeki

bekçilik rolünü tamamen yitirdi. Artık devlet içinde devlet yok. Böylesi iyi.

Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü Ria Oomen Ruijten, bu gibi haberler karşısında profesyonel iyimserliğini konuşturuyor. Ruijten gelişmelerin, kesinlikle Türkiye'nin gelişen demokratikleşmesinin güçlü bir ifadesi olduğunu ifade etti.

Bu mümkün. Askerin siyasete veda etmesi, bunun en azından temel önkoşulunu oluşturuyor. Yine de işler bu kadar kolay değil. Ankara'daki sosyal demokrat ana muhalefet lideri Kemal Kılıçdaroğlu, aslında ülkesinde hukukun ayaklar altına alınışını Ruijten'in görememesini şikâyet ediyor.

Yıllar önce Türk yargısı, demokrasiye karşı fitne fesaçılık yapan gizli bir "derin" devlete mensup olmakla suçladığı yüksek rütbeli askerleri hapse atarken herkes alkış tutuyordu. Fakat bir süredir, bu gruba sözde dâhil kabul edilenler üzerindeki şüpheler artıyor.

2007'de ordu içerisinde mafya benzeri bir yapıyı sansasyonel biçimde ortaya çıkaran, yoksa Ahmet Şık değil miydi? Ya da Ermeni-Türk gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesinde güvenlik güçlerinin rolünü gün yüzüne çıkaran Nedim Şener gibi? İkisi -diğer 70 basın mensubu ile birlikte - hapiste. Hiç kimse tam olarak nedenini bilmiyor. Çünkü resmîyetle, "derin" devletin subayları gibi aynı hedefleri kovalıyorlar.

Muhtemelen bunun gerçek sebebi, Şık'ın, yeni "derin" devlet olma yolunda ilerleyen İslamcıların, Türk polis teşkilatına sızdığını ortaya çıkarmasıdır. Türkiye nereye gidiyor? Bu, eskiden olduğu gibi gizemini koruyan ve birçok cevabı barındıran bir soru.